Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U003423

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 25-11-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Циганник Роман Анатолійович
2. Roman Tsyhannyk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7955-7343

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 091

Назва наукової спеціальності: Біологія

Галузь / галузі знань: біологія

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 091 Біологія

Дата захисту: 09-01-2025

Спеціальність за освітою: Фізичне виховання

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ73.053.027

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.39.21

Тема дисертації:

1. Індивідуальні особливості функціонування та реактивності серцево-судинної системи при пасивній ортопробі

2. Individual peculiarities of functioning and reactivity of the cardiovascular system during Tilt test

Реферат:

1. Циганник Р. А. Індивідуальні особливості функціонування та реактивності серцево-судинної системи при пасивній ортопробі. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 091 «Біологія». – Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, Міністерство освіти України. Черкаси, 2024. У дисертації запропоновано нове бачення щодо розв'язання актуальної наукової проблеми фізіології – з'ясування індивідуальних особливостей реактивності серцево-судинної системи здорових чоловіків на пасивну зміну положення тіла. Проявом загальнобіологічної закономірності реактивності є здатність серцево-судинної системи людини змінювати параметри своєї діяльності, відповідно до змін умов зовнішнього середовища (Lattanzi et al., 2023; Gómez-Medina et al., 2023). Водночас для біологічних систем у цілому та гемодинаміки зокрема характерна

мінливість, що, на думку М. Ковтуна (2018), являє собою кількісні варіації ознак чи параметрів структур, об'єктів, явищ у межах системи однієї якості або рівня організації. Дослідження змін гемодинаміки на стандартні навантаження в осіб різних типологічних особливостей вегетативної регуляції – актуальна проблема біології, що має практичне значення для створення оптимальних умов життєдіяльності людини. Мета роботи – дослідити й обґрунтувати індивідуальні особливості змін центральної та периферійної гемодинаміки, варіабельності серцевого ритму при градуйованій пасивній ортопробі в здорових молодих чоловіків. Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що вперше продемонстровано парадоксальне збільшення тривалості інтервалу R-R, середньоквадратичного відхилення його масивів, потужності коливань у діапазоні 0,04-0,15 Гц після закінчення проби та переході у вихідне положення, що засвідчує суттєве збільшення активності парасимпатичної ланки автономної нервової системи. Уперше доведено, що під час пасивної ортопроби реактивність центральної гемодинаміки була найбільшою в парасимпатотоніків, порівняно з симпатотоніками. Водночас констатовано більше пригнічення високочастотних коливань серцевого ритму та зниження тонусу судин нижніх кінцівок. Уперше зафіксовано більшу реактивність діастолічного артеріального тиску на пробу пасивного ортостазу в атлетів, які спеціалізуються у видах субмаксимальної потужності роботи, на відміну від неспортсменів. Активація симпатичної ланки автономної нервової системи в них також була вищою. Уперше констатовано, що вихідний рівень кровонаповнення гомілок суттєво впливає не тільки на зміни кровообігу в них, а й на зміни центральної гемодинаміки за градуальної пасивної ортопроби.

2. Tsygannik R. A. Individual peculiarities of functioning and reactivity of the cardiovascular system during Tilt test. Qualifying scientific work on the rights of the manuscript. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy in the specialty 091 «Biology». Bohdan Khmelnytsky Cherkasy National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Cherkasy, 2024. This dissertation presents a novel solution to an urgent problem of physiology – individual characteristics of the cardiovascular system reactivity of healthy men to passive changes in body position. A manifestation of the general biological regularity of reactivity is the ability of the human cardiovascular system to change the parameters of its activity in accordance with changes in environmental conditions (Lattanzi et al., 2023; Gómez-Medina et al., 2023). At the same time, biological systems in general and hemodynamics in particular are characterized by variability, which, according to M.F. Kovtun (2018), is defined as quantitative variations of signs or parameters of structures, objects, phenomena within a system of the same quality or level of organization. Therefore, the study of changes in hemodynamics to standard loads in individuals with different typological features of autonomic regulation is an urgent problem of biology and is of practical importance for creating optimal conditions for human life. The aim of the study was to find out the individual characteristics of changes in central and peripheral hemodynamics, heart rate variability during graded passive orthotics in healthy young men.The scientific novelty of the results obtained is that for the first time a paradoxical increase in the duration of the R-R interval, the standard deviation of its arrays, and the power of oscillations in the range of 0.04-0.15 Hz after the end of the test and the transition to the starting position was shown, indicating a significant increase in the activity of the parasympathetic link of the autonomic nervous system. For the first time, it was proved that during the passive orthotics test, the highest reactivity of central hemodynamics was in parasympathotonics compared to sympathotonics, along with greater suppression of high-frequency heart rate fluctuations and a decrease in the tone of the vessels of the lower extremities. For the first time, a greater reactivity of diastolic blood pressure to the test of passive orthostasis was shown in athletes specializing in submaximal power work compared to non-athletes. The activation of the sympathetic link of the autonomic nervous system was also higher in them. For the first time, it was shown that the initial level of blood filling in the lower legs significantly affects not only changes in blood circulation in them, but also changes in central hemodynamics during the graded passive orthotics test.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного,

людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Освоєння нових технологій транспортування енергії, впровадження енергоефективних, ресурсозберігаючих технологій, освоєння альтернативних джерел енергії

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- Циганник Р. А., Каленіченко О. В., Федяй І. О., Коваленко С. О. Особливості змін центральної гемодинаміки при градуальній пасивній ортопробі. Вісник Черкаського університету. Серія біологічні науки. 2023. № 2. С. 102–108. https://doi.org/10.31651/2076-5835-2018-1-2023-2-102-108
- Циганник Р. А., Коваленко С. О. Зміни центральної гемодинаміки у спортсменів при градуальній пасивній ортопробі. Вісник Черкаського університету. Серія біологічні науки. 2024. № 1. С. 150–156. https://doi.org/10.31651/2076-5835-2018-1-2024-1-150-156
- Циганник Р. А., Коваленко С. О. Вплив градуйованої пасивної ортопроби на гемодинаміку здорових чоловіків з різним рівнем вегетативного тонусу. Український журнал природничих наук. 2024. № 8. С. 75–82. https://doi.org/10.32782/naturaljournal.8.2024.8
- Kovalenko S., Tsyhannyk R. Influence of the initial level of autonomic tone on the blood circulation of the lower extremities during tilt test. Věda a perspektivy (Série «Biologie»). 2024. № 8 (39). – P. 255–261
- Коваленко С. О., Циганник Р. А. Варіабельність серцевого ритму при градуйованій пасивній ортопробі у чоловіків. Наукові записки. Біологічні науки (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя). 2024. № 1–2. С. 87–94. https://doi.org/10.31654/2786-8478-2024-BN-1-2-86-93
- Коваленко С. О., Циганник Р. А. Аритмії, шумові явища, наявність тренду та хвильова структура серцевого ритму. Актуальні проблеми фізіології та реабілітації: матеріали Міжнародної наук. інтернет-конф. (Черкаси, 30 листопада 2021 р.) / Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2021. С. 125–128
- Циганник Р. А. Зміни артеріального тиску при пасивній градуальній ортопробі. Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2023» / XXV Всеукраїнська наукова конференція молодих учених. Черкаси: ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2023. С. 896–897
- Циганник Р. А., Коваленко С. О. Вплив пасивної градуальної ортопроби на артеріальний тиск у спортсменів. Адаптаційні психофізіологічні проблеми фізичної культури і спорту: матеріали Міжнародної наук.-практичної конф. (Київ – Черкаси, 7 – 8 грудня 2023 р.) / Національний університет фізичного виховання і спорту України. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2023. С. 128
- Циганник Р. А., Коваленко С. О. Зміни артеріального тиску у спортсменів при градуальній пасивній ортопробі. Актуальні проблеми фізичної культури, спорту і здоров'я: матеріали Міжнародної наук. інтернет-конф. (Черкаси, 30 – 31 травня 2024 р.) / Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького. Черкаси, 2024. С. 48–50
- Коваленко С. О., Циганник Р. А., Дзюник І. С. Кровообіг нижніх кінцівок у спортсменів при градуальній пасивній ортопробі. Адаптаційні можливості дітей та молоді: збірник наукових праць XV Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 105-річчю з дня заснування кафедри фізичної реабілітації, біології і охорони здоров'я та 60-річчю створення лабораторії функціональної діагностики імені професора Т. М. Цонєвої Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, 19 – 20 вересня 2024 року, Ч. 2) / голов. ред. А. І. Босенко. Одеса: Університет Ушинського, 2024. С. 169–176

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коваленко Станіслав Олександрович
2. Stanislav O. Kovalenko

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4631-0464

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Богдановська Надія Василівна
2. Nadia Bogdanovska

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2410-845X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 66, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чернозуб Андрій Анатолійович

2. Андрій А. Чернозуб

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6293-8422

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лизогуб Володимір Сергійович

2. Володимір С. Лизогуб

Кваліфікація: д.б.н., професор, 03.00.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3001-138X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хоменко Сергій Миколайович

2. Sergiy M. Khomenko

Кваліфікація: к. б. н., доц., 03.00.13

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0918-8735

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Код за ЄДРПОУ: 02125622

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 81, Черкаси, Черкаський р-н., 18031, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Юхименко Лілія Іванівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Юхименко Лілія Іванівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Бардадим Олег Валерійович
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна